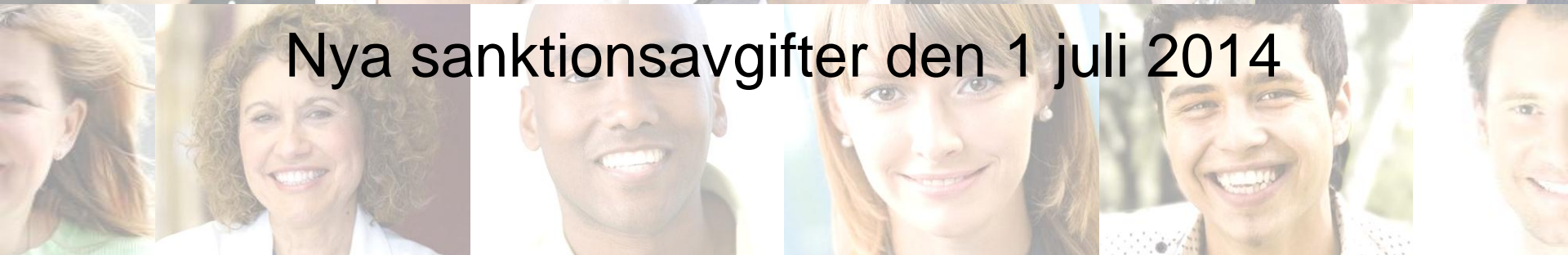

Alla vill och kan skapa en bra arbetsmiljö

Nya sanktionsavgifter den 1 juli 2014

Innehåll

- Bakgrund
- Straffsanktion/sanktionsavgift
- Kriterier
- Exempel på föreskrifter med sanktionsavgift
- Differentierad eller fast avgift
- Inspektionsprocessen
- Information
- SAM och sanktionsavgifter

Varför sanktionsavgifter?

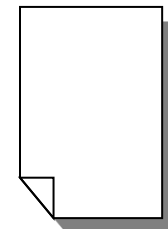
- En statlig utredning har konstaterat att böter inte är det mest effektiva sättet att se till att regler om arbetsmiljön följs. Riksdagen beslutade därför att göra en lagändring.
- Syftet är att arbetsmiljön blir bättre på Sveriges arbetsplatser.

Hur påverkar detta ?

NYHET!

Straffbelagd föreskrift

Sanktionsavgift

Vad är skillnaden mellan ett straff och en sanktionsavgift?

Begrepp	Påföljd	Vad gör Arbetsmiljö-verket?	Inblandade myndigheter	Tid mellan överträdelse och påföljd
straff	böter, fängelse	åtals- anmälan	Arbetsmiljö- verket, polis, åklagare, tingsrätt	oftast lång
sanktions- avgift	administrativ avgift (storleken bestämd på förhand)	avgiftsföre- läggande	endast Arbetsmiljö- verket, ev. förvalt- ningsrätt	några veckor

Från straffsanktion till sanktionsavgifter

Den 1 juli 2014

- avkriminaliseras samtliga straffstadganden i Arbetsmiljöverkets föreskrifter - med undantag för föreskriften om "Minderåriga i arbetslivet"
- 41 §§ i 21 befintliga föreskrifter förenas med sanktionsavgift
- totalt blir 50 §§ förenade med sanktionsavgift

Straff blir kvar för:

- Överträdelse av föreläggande och förbud utan vite
- Om man tar bort en skyddsanordning
- Föreskriften "Minderåriga i arbetslivet"
- Om man lämnar oriktiga uppgifter till Arbetsmiljöverket
- Om man bryter mot skyldigheten att anmäla olycksfall och allvarliga tillbud.
- Överträdelse av vissa regler i arbetstidslagen

Vilka kriterier ska vara uppfyllda för att Arbetsmiljöverket ska förena en bestämmelse med sanktionsavgift?

Formella krav

- Bestämmelsen ska inrymmas i ett bemyndigande som ger AV rätt att förena bestämmelsen med sanktionsavgift.

Enkelhet och tydlighet

- Bestämmelsens sakliga innebörd ska enkelt kunna förstås. Inga vaga formuleringar. Avgiften ska vara enkel att beräkna.

Kriterier, forts.

Risknivå

- Det ska finnas hög risk att drabbas av olycksfall eller ohälsa om man inte följer bestämmelsen

Tillsynens behov

- För att Arbetsmiljöverket ska kunna utföra en effektiv tillsyn kan myndigheten behöva tillgång till uppgifter från företagen.

Exempel på föreskrifter som blir förenade med sanktionsavgifter

Bygg/anläggning

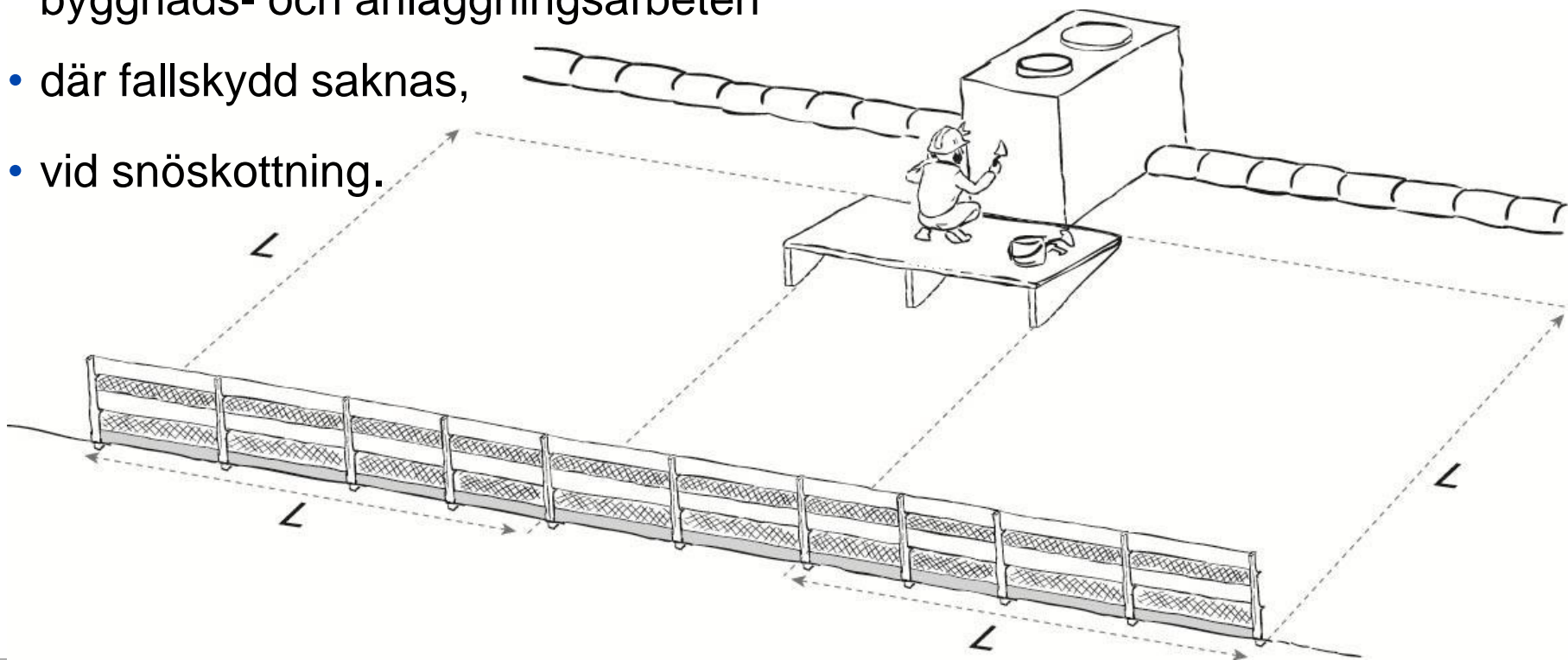
- förhandsanmälan
- arbetsmiljöplan
- fallskydd **OBS! Träder i kraft den 1 januari 2015!**

Nytt - Sanktionsavgifter införs för fallrisker!

Gäller från 1/1 2015

Två nya §§ med sanktionsavgifter:

- för fallrisker på 2 meter eller mer, vid alla byggnads- och anläggningsarbeten
- där fallskydd saknas,
- vid snöskottning.

Exempel på föreskrifter som blir förenade med sanktionsavgifter

Kemiområdet

- Tillstånd att hantera vissa farliga kemiska ämnen
- Asbest; bearbetning, rivning, märkning, utbildningsbevis
- Register

Medicinska området

- Medicinsk kontroll med tjänstbarhetsbedömning
- Förbud för gravida att utföra vissa arbeten

Exempel, forts.

Tekniska området

- Besiktning av lyftanordningar, tryckbärande anordningar
- Besiktningsintyg
- Skriftligt tillstånd att använda truck
- Explosionsfarlig miljö: riskbedömning, explosionsskyddsdocument
- Förbud att på marknaden släppa ut vissa anordningar (försäkran om överensstämmelse)

Differentierad eller fast sanktionsavgift?

AV har utvecklat ett system med differentierade sanktionsavgifter:

- Om differentierad avgift inte passar har AV valt en fast avgift.
- Differentierad avgift innebär att för samma överträdelse får stora företag betala högre avgift än små företag. Bakgrunden är att stora företag i regel har bättre betalningsförmåga.
- Som mått på **betalningsförmågan** har AV valt att använda antal sysselsatta i företaget.

forts.

Differentierad eller fast sanktionsavgift?

forts.

- Med antal sysselsatta i företaget avses antal arbetstagare (heltid eller deltid) **och** antal inhyrda personer oavsett (heltid eller deltid)
- I antalet sysselsatta inräknas inte bara personer på det inspekterade arbetsstället utan totala antalet som arbetsgivaren sysselsätter under samma organisationsnummer
- Arbetsgivare med 500 eller fler sysselsatta betalar maximal avgift

Exempel 1 på differentierad avgift

27 § AFS 2010:1 om berg- och gruvarbete

Förekomsten av radon under jord ska undersökas

- Lägsta avgiften är 40.000 kr och högsta avgiften är 400.000 kr.
- För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 400.000 kr.
- För den som har färre än 500 sysselsatta gäller:
Avgift: $40.000 \text{ kr} + (\text{antal sysselsatta} - 1) \times 721 \text{ kr}$

forts.

fortsättning exempel 1 på differentierad avgift

- Antal sysselsatta: 7 44.300 kr
- Antal sysselsatta: 55 78.900 kr
- Antal sysselsatta: 375 309.600 kr
- Antal sysselsatta: 500 400.000 kr

Exempel 2 på differentierad avgift

89a § AFS 1999:3 om byggnads- och anläggningsarbete

Den som bedriver takarbete ska se till att fallskydd används.

Lägsta avgiften är 40.000 kr och högsta avgiften 400.000 kr.

Formel: Avgift = 40.000 kr + (antal sysselsatta – 1) x 721 kr

2 sysselsatta =	40.700 kr
15 sysselsatta =	50.000 kr
150 sysselsatta =	147.400 kr
375 sysselsatta =	309.600
500 sysselsatta =	400.000 kr

Exempel på fast avgift

AFS 1999:3 om byggnads – och anläggningsarbete

- 7 § Byggherre som inte lämnat förhandanmälan till Arbetsmiljöverket innan vissa byggen påbörjats ska betala en sanktionsavgift om 5.000 kr
- 8 § Byggherre som inte upprättat arbetsmiljöplan innan byggarbetsplatsen etableras ska betala en sanktionsavgift på 50.000 kr där projektets storlek är sådan att förhandanmälan krävs. Om förhandsanmälan inte krävs är avgiften 10.000 kr

Exempel på fast/differentierad avgift

5 § AFS 1999:4 om tryckbärande anordningar

”Den som på marknaden släpper ut eller tar i drift en tryckbärande anordning eller ett aggregat och som i sin försäkran om överensstämmelse bl.a. inte uppgett vilka harmoniserade standarder som tillämpats ska betala en avgift om 75.000 kr samt 10 % av produkternas samlade värde vid försäljningstillfället för varje produkt av samma typ och modell.”

Räkneexempel: En tillverkare släpper ut på marknaden tio likadana tryckbärande anordningar som vardera har ett försäljningspris på 500.000 kr. Det framgår inte av försäkran vilka harmoniserade standarder som tillämpats vid tillverkningen.

- Avgift: $75.000 + (0.1 \times 10 \times 500.000) = 575.000$ kr

Hur fungerar systemet med sanktionsavgifter?

- Vid en inspektion upptäcker inspektören en överträdelse av en bestämmelse med sanktionsavgift.
- Inspektören meddelar att överträdelsen kommer att rapporteras vidare inom AV. Inga sanktionsavgifter meddelas på plats.
- AV utfärdar från kontoret ett **avgiftsföreläggande** att godkännas inom viss tid. Alternativt kan adressaten inkomma med invändningar.

Hur fungerar systemet med sanktionsavgifter? forts.

- Om avgiftsföreläggande godkänns är det att likställa med en lagakraftvunnen dom.
- Om adressaten inte godkänner avgiftsföreläggandet/inte hör av sig eller AV inte tar hänsyn till inkomna invändningar ansöker myndigheten hos förvaltningsrätt att adressaten ska påföras sanktionsavgiften.
- Förvaltningsrättens dom kan överklagas till kammarrätt (prövningstillstånd krävs). Detta innebär att alla är garanterade att få sitt ärende prövat i domstol.

Förbud mot dubbelbestraffning

- Enligt europeiska konventionen om mänskliga rättigheter är det inte tillåtet med dubbla sanktioner för samma gärning
- En konfliktlösningsregel införs i AML som innebär att det för en och samma gärning **inte** kan bli fråga om både sanktionsavgift och straff

Vad gör AV för att förhindra fortsatt överträdelse....?

Sanktionsavgift

omedelbart
förbud/föreläggande

Tid före inspektion

Inspektion

Tid efter inspektion

OBS! Här är fråga om två skilda gärningar före respektive efter inspektionen vilket gör att AV kan tillgripa sanktionsavgift för förfluten tid och förbud/föreläggande för framtiden

Vad gör AV i samband med en arbetsolycka?

Alt. 1 åtalsanmälan
Alt. 2 sanktionsavgift

omedelbart
förbud/föreläggande

Tid före inspektion

Inspektion
efter arbetsolycka

Tid efter inspektion

Syftet med det nya sanktionssystemet

- Färre skadas eller blir sjuka av jobbet
- Ökad motivation för ett systematiskt arbetsmiljöarbete
- Konsekvenserna blir tydligare med en föreskrift med i klartext angiven sanktionsavgift än med ett diffust straffstadgande
- Kort tid mellan överträdelse och sanktionsavgift

Några konsekvenser av det nya sanktionssystemet

- Fler företag kommer att få sanktionsavgift än de fysiska personer som idag lagförs straffrättsligt
- Sanktionsavgifterna kommer i flertalet fall att uppgå till högre belopp än de bötesstraff som idag utmätts
- Godkänd sanktionsavgift innebär inte notering i någon fysisk persons belastningsregister

Nyhet

Från och med den 1 juli kan AV förena föreläggande/förbud med vite även när staten är arbetsgivare.

Hur informerar Arbetsmiljöverket arbetsgivare?

- 11 allmänna informationstillfällen över hela landet under maj – juni
- 20 informationstillfällen i samverkan med byggbranschen under maj – juni samt i höst
- Information till Företagshälsovården (FTF)
- Vi deltar på andras konferenser (parter, branscher)

Hur informerar AV arbetsgivarna?, forts

- www.av.se/lagochratt/sanktionsavgifter
- Svarstjänsten
- Informationsblad
- Allmänt pressmeddelande den 25 mars
- Pressmeddelande till ett 30-tal branschtidningar

Vad händer framöver med Arbetsmiljöverkets föreskrifter?

Arbetsmiljöverket kommer att arbeta aktivt med att förena fler bestämmelser med sanktionsavgifter.

Var kan man läsa mer om detta?

På www.av.se finns information redan idag. Informationen uppdateras med jämna mellanrum.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

- Hur får vi information om gällande regler?
- Vilka rutiner behöver vi?
- Hur fördelar vi arbetsuppgifterna?
- Hur får vi tillräckliga kunskaper?
- Hur följer vi upp?
- Hur rättar vi till eventuella brister?
- Vad visar den årliga uppföljningen?
- Vad kan företagshälsovården bidra med?

